

Magyar Örökség-díj - Laudáció a Magyar Természettudományi Társulat elismeréseként

Európa népei a napóleoni háborúk pusztításaitól szenvedtek, a csatatereken emberek ezrei haltak meg, amikor 1802-ben Kitaibel Pál botanikus néhány társával egy természettudományi társaság létrehozásának gondolatát vetette fel. Az idők akkor nem kedveztek a terv megvalósításának, de az eszme nem enyészett el.

Csaknem négy évtized telt el, amikor 1841-ben Pest-Budán Bugát Pál felhívására megalakult a Magyar Természettudományi Társulat.

A magyar természettudósok - az orvosokkal együtt- olyan heroikus küldetést teljesítenek hazánk természeti értékei és a természettudományok legújabb eredményei megismertetése érdekében, a legifjabb nemzedékek szellemi eszmélése és érdeklődésének kiteljesítése terén, mely nemzetközi rangot és tekintélyt ad a jelenben és a jövőben egyaránt.

Az 1841-es alapítólevél szellemisége a mai napig érvényes. A világ egyik legrégebbi tudományos ismeretterjesztő társaságának célkitűzései ma sem veszítették el időszerűségüket. A jeles elődök - Kubinyi Ágoston, Herman Ottó, Bíró Lajos, Hőgyes Endre, Xantus János, Bay Zoltán, Eötvös Loránd, Szily Kálmán, Kövesligethy Radó, Hunfalvy János, Lóczy Lajos - a biológia, a kémia, a fizika, az orvostudomány, a csillagászat és a földtudományok területén világhírnévre tettek szert. Nevük méltán válhatott fogalommá. Iskolák, egyetemek, közintézmények vették fel nevüket, így tisztelegve emléküknél.

A műszaki tudományok képviselői erősítették a Társulat szerepét és jelentőségét. A Szily Kálmán ösztönözte reformok, a magas színvonalú kiadványok olyan tudományos fórumot jelentettek, mely a mai napig példaértékű.

A Társulat sikeresen túlélte számos történelmi kataklizmát, bár tevékenységének 1953-as korlátozása, vagyonának és nevének elvesztése nem kis megpróbáltatást jelentett. A gyorsan változó idők sodrában akadtak, akik nem láttak jövőt, s úgy vélekedtek, ez a tevékenység már végérvényesen a múlté.

Az 1950-es években a párthatalmi döntés balvélekedése vált uralkodóvá, de aztán megváltozott a világ. A későbbi idők igazolták, hogy az önkényes, diktatórikus döntések nem lehetnek örökérvényűek, mert a természet törvényei megerőszolhatatlanok. 1990-től lassan, fokozatosan sikerült ismét életre kelni, s elindulni egy nehéz, göröngyös, de előre és felfelé vezető, egyenes úton.

Az útirány kijelölésében fontos szerepe volt a geológus Dank Viktor és a kémikus Beck Mihály professzoroknak, akik új távlatokat adhattak.

A rendszerváltás után megújult és új feladatokat vállaló Társulat fontos szerepet játszik a Kárpát-medence természeti és kulturális örökségeinek feltárásában, megóvásában és megismertetésében, a tehetséges, magyar anyanyelvű diákok és tanárok összetartásában, tehetséggondozásában.

A Kárpát-medence hazai és határokon túli magyar diákjainak nagyszerű, ösztönző lehetőségeket ad a Herman Ottó biológia, a Hevesy György kémia, a Teleki Pál földrajz-földtan és a Kindler-Láng fenntarthatósági tanulmányi versenyek. Az elmúlt három évtizedben diákok ezrei mérhették össze tudásukat és kaphattak biztató útravalót jövőbeli hivatásukhoz. A természettudományok nagyjai emlékének és szellemiségének fenntartásán túl, a jövő hatékony formálása is része a Társulat tevékenységének. A szellemi-lelki összetartozást, a nemzeti identitást, az élethivatásra

való felkészülést, a teljesebb és szebb emberi életet erősítik ezek a tanulmányi versenyek. A legeredményesebbek számára életre hívott, évente más-más magyarlakta vidéken megrendezett egy hetes Tehetségáborok alkalmat adnak a Kárpát-medence természeti és táji értékeinek, szellemi örökségének és történelmi emlékeinek alapos megismerésére. Közelebb kerülhetnek a tudományhoz és egymáshoz a tanulók, akik - tanáraikkal együtt - életre szóló élményekben részesülnek a versenyek során.

Nagyrabecsülés illeti a lelkes, szorgalmas diákokat, a szervezőket, a felkészítő tanárokat, s mindazon intézményeket, melyek a Társulat elhivatott küldetését felismerve támogatásukkal hozzájárulnak a versenyek sikeréhez.

A Magyar Természettudományi Társulat évről évre megrendezett magas színvonalú, korunk legizgalmasabb kérdésköreit feldolgozó konferencia-sorozatai a magyar szellemi élet legkiválóbb személyiségeinek gondolatgazdag előadásai, a Társulat népszerű tanulmánykötet- és tudománytörténeti sorozatában megjelentetett remek kiadványok meggyőzően bizonyítják, hogy ez a nemes küldetés az elődök kijelölte nyomsávon méltó módon folytatódik.

A mértéktelen egoizmustól sújtott, csak az egyéni érvényesülést hajszoló, bonyolult és kiszámíthatatlan világban fontos, hogy találjunk időtálló, stabil orientációs pontokat, ahol a közösség gyarapítása és gazdagítása jelenti a legfőbb vezérfonalat. A Társulat tagjai önzetlenül, szabad idejük feláldozásával vállalnak és teljesítenek, ki-ki a maga szakterületén szolgálva a tudomány és a magas színvonalú tudományos ismeretterjesztés ügyét.

A nemes célok, a fontos feladatok, az elért eredmények és a kiemelkedő teljesítmények mindnyájunk számára megbecsülésre méltóak. A Magyar

A Magyar Természettudományi Társulat szellemi kincseivel és emberi példáival együtt Magyar Örökség, mely összeköti a magyarságot, az emberséget, a tudományt, s a Kárpát-medence magyarok lakta területeit, de szellemi hatása - kiadványai révén - a távolabbi tájakon élő diaszpórában is érvényesül.

Tisztelet és nagyrabecsülés illeti mindazokat, akik időt, energiát nem kímélve a Magyar Természettudományi Társulat nemes céljainak elérését önzetlenül támogatják, s ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy a világ jobb és élhetőbb legyen.

Dr. Kubassek János
a Magyar Földrajzi Múzeum (Érd)
igazgatója